

KOLMSADA

AASTAT

Edam

26.10.86.

KOOLIHARIDUST

NA-E-1986-26-10-01

Käesolev õppeaasta on meie rajooni koolides juubelihõnguline: möödub 300 aastat koolihariduse algusest Tartumaal. 1686/87. õppeaastal hakkas praeguse Tartu rajooni territooriumil talurahvast harima 4 kooli: Kambjas, Nõos, Puhjas ja Rõngus (üldse hakkas Eestis tööle 11 kooli).

Rahvakooliõpetajaid valmistas 1684—1688 ette B. G. Forseliuse juhitud seminar. Forseliuse seminar oli esimene eestikeelne maaharitleste õppeasutus, sinne õpetus oli kantud kuulsa tšehhi pedagoogikateadlase J. A. Komensky mõjudest. Forselius seadis eesmärgiks kooliraamatute väljatöötamise. Need valmisid 1686. aasta suveks. Seejärel võeti ette Stockholmi-reis, kus tõestati piiskop Gerthile ja kuningas Karl XI-le, et ka eesti soost maarahvas on õppimisvõimeline. Kuningakojas näidati koolidele koostatud õpikuid, mis õpetasid lugema J. A. Komensky soovitatud häälikumeetodil. Forseliuse Rootsi-reisi tulemusena alustaski 1686. aastal tööd 11 kooli. Sama aasta detsembris andis kuningas korralduse ehitada igasse kihelkonda koolimaja.

Õppetöö algas enesestmõistetavalt pärast põllutööde lõppu, kestis 3—4 kuud ja lõppes tavaliselt aprillis. Üks selle aja parimaid koole asus Puhjas, kus õppeaeg oli pikem kui mujal ja kus kohalikke lapsi õpetati ka suvekuudel.

Koolitöö algas aabitsa õppimisega. Õpiti selgeks tähed, loeti silpe ja seejärel sõnu. Põhiosa kooliajast kulus katekismuse õppimisele. Kooliprogrammi kuulus ka laulmine. Lastevanemate soovil õpetati eritasu eest arvutamist ja kirjutamist. Koolide tegevus oli edukas: 1688. aasta kevadeks oli lugemisoskusega lapsi Kambjas 76, Nõos 53, Puhjas 48 ja Rõngus 45.

Suitsunud laega külakoolist oleme välja jõudnud avarate hooneteni, kus praegu õpib 6221 Tartu rajooni üldkooli õpilast. Et koolide ajalugu on killuke kogu eesti rahva ajaloost, on 300. aastapäev väärt ülerajoonilist tähelepanu. Haridusosakond korraldab avaläritusena kooliajaloo konverentsi «300 aastat kooli Tartu rajoonis». Plaanis on ettekan-
ded TRÜ professorilt H. Piirimäelt ja TPedI dotsendilt F. Eisenilt, Nõo, Puhja, Kambja ja Rõngu koolide direktoritelt. Konverents algab 30. oktoobril

kell 14 rajooni täitevkomitee saalis. Oodatud on kõik kooliajaloo huvilised. Samuti ootame sõnavõtte kooliajaloo teemadel.

TIIT VIILEBERG,
rajooni haridusosakonna
juhataja